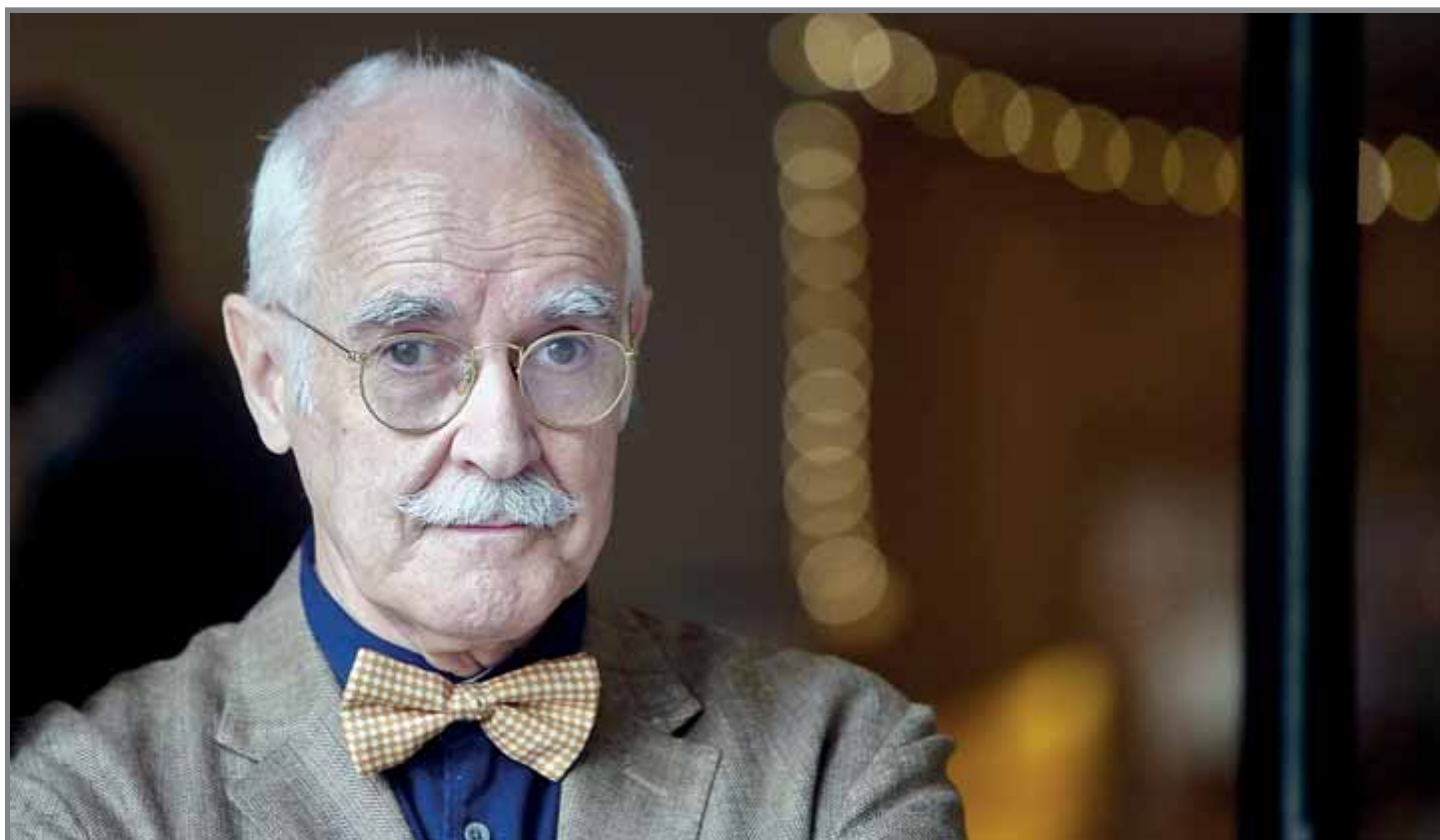

Joan Rendé crea una progressió cronològica dels fets narrats
ORIOI DURAN

ELS ANYS DE LA SERP
Joan Rendé

Editorial: Proa
Barcelona, 2017
Pàgines: 304
Preu: 18 euros

La força del relat

He estat dubtant si titular aquest paper *La força d'un relat* o, tal com he acabat fent, *La força del relat*. El matís és important. Després de dues novel·les molt diferents: la recordada *El barber violador* (1996) i la més modesta, i tot i això ben recomanable, *Un dimarts* (2008), i del llibre de contes *La pedra a la sabata* (2004), Joan Rendé publica aquesta història de tall clàssic, una novel·la com les d'abans: amb una progressió cronològica dels fets narrats –en realitat, un *flashback* de punta a punta–, amb una sòlida protagonista femenina, la Consol, dona feta a si mateixa, un escarràs de feina. “El temps, el temps, aquest pou de les tergiversacions i de l'oblit”, diu l'última frase de l'obra. I una que llegim a la pàgina 15: “Seran, doncs, evocacions de fets reals, fresats, és clar, per la llima del temps i per les boires del record”. En la novel·la, el temps i la confessió de la Consol hi tenen un pes fonamental.

Una novel·la que mostra un respecte profund per la matèria del relat: sense excursos metaliteraris per a lluïment de l'autor, sense marrades gratuïtes. No: Rendé defensa a peu i a cavall el seu relat, i ho fa amb una prosa admirable, que diu exacta-

ment el que diu, però que, alhora, resulta extremament suggestiva. A diferència del que passava, però, amb les peripècies del Baronet, el memorable protagonista d'*El barber violador*, aquí hi ha ben poca ironia. La gravetat de l'obra retira més a la de la història del condemnat (per amor) d'*Un dimarts*, en Carpi, bé que aquesta d'ara mostra un accent sociocultural i històric que l'allunya d'aquella. Molts lectors probablement se sentiran atrets per la Consol, i compassius amb ella, més que no s'hi devien sentir amb el malaurat Carpi. Hi ajuda que, en el gruix de l'obra, la Consol és una nena. A banda això, el llegidor potser remarcarà que els jocs amb el punt de vista són subtils i, de tan ben fixats, gairebé inapreciables: passem de la tercera persona, la preponderant, a la primera, sense solució de continuïtat. I, en la presentació del relat, de la narració descriptiva a les cartes que s'envien diversos personatges.

El temps de la narració comença, més o menys, en l'actualitat. Però el que s'evoca engega de molts anys enrere, a la primèria dels cinquanta, quan una família andalusa, de Cazorla, puja al nostre Pallars a trobar-hi una vida millor. L'home, Ulpiano, amb qui la Consol, la filla gran, congeniarà sempre –a diferència del que passa amb sa mare–, hi és contractat per la Renfe per a la tasca de talar (“fusta per a travesses de via, o per fer vagons...”). És l'època de la febre franquista pels pantans i les centrals hidroelèctriques; hi ha necessitat de molta mà d'obra. Primer s'hi ha establert l'Ulpiano, però al cap de poc ja hi viatjaran la dona i les dues filles (més tard naixerà un nen). Seran uns anys de molt de tràfec, d'anar amunt i avall en funció del lloc on

cal treballar: Espot, Ancs, Peramea, Llavorsí, Rubió; també la Sénia, al sud. Anys en què es construeix la memòria de la Consol, i es va afermant la seva formació, menys precària que la dels seus germans per mor del seu tarannà independent. Són els anys de la serp del títol, per les diverses desgràcies que haurà de patir la protagonista.

Hi ha un moment de la novel·la d'una gran rellevància simbòlica: el pare ha dut a casa una gàbia senzilla, feta per ell mateix, amb dues cadeneres dins. La filla gran s'hi adelita. Al cap d'uns dies, la gàbia pesa més, i la Consol descobreix que dins només hi ha una serp que s'ha

Rendé gesta una novel·la com les d'abans

cruspit els dos ocells i que, per això, no pot esmunyir-se entre els barrots. Diríeu que esteu llegint una faula clàssica. La serp s'ha fet present, i el destí de la Consol sembla escrit.

La nena serà afillada per una família d'Ancs. La separació respecte de la mare (a la qual, però, no acabarà de deixar mai) es fa efectiva. Hi ha una bona història, molt ben constituïda. Però la força recau, sobretot, en el relat: la llengua, tan rica; les esplèndides descripcions; la minuciosa recreació d'un temps i d'uns llocs. Rendé ens ofereix un bon llibre! *